

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (femte avdelningen)

den 21 juni 2012*

”Direktiv 2003/88/EG — Arbetstidens förläggning — Rätt till årlig betald semester — Sjukledighet — Årlig semester som sammanfaller med en sjukledighet — Rätt att ta ut den årliga betalda semestern under en annan period”

I mål C-78/11,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Tribunal Supremo (Spanien) genom beslut av den 26 januari 2011, som inkom till domstolen den 22 februari 2011, i målet

Asociación Nacional de Grandes Empresas de Distribución (ANGED)

mot

Federación de Asociaciones Sindicales (FASGA),

Federación de Trabajadores Independientes de Comercio (Fetico),

Federación Estatal de Trabajadores de Comercio, Hostelería, Turismo y Juego de UGT, och

Federación de Comercio, Hostelería y Turismo de CC.OO.,

meddelar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden M. Safjan samt domarna M. Ilešič och E. Levits (referent),

generaladvokat: V. Trstenjak,

justitiesekreterare: förste handläggaren M. Ferreira,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 29 mars 2012,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Federación de Asociaciones Sindicales (FASGA), genom J. Caballero Ramos, abogado,
- Federación Estatal de Trabajadores de Comercio, Hostelería, Turismo y Juego de UGT, genom J. Jiménez de Eugenio, abogado,

* Rättegångsspråk: spanska.

- Federación de Comercio, Hostelería y Turismo de CC.OO., genom A. Martín Aguado och J. Jiménez de Eugenio, abogados,
  - Spaniens regering, genom A. Rubio González, i egenskap av ombud,
  - Italiens regering, genom G. Palmieri, i egenskap av ombud, biträdd av G. Palatiello, avvocato dello Stato,
  - Europeiska kommissionen, genom S. Pardo Quintillán och M. van Beek, båda i egenskap av ombud,
- med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 7.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/88/EG av den 4 november 2003 om arbetstidens förläggning i vissa avseenden (EUT L 299, s. 9) (nedan kallat direktiv 2003/88).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan Asociación Nacional de Grandes Empresas de Distribución (nedan kallad ANGED), å ena sidan, och Federación de Asociaciones Sindicales (FASGA), Federación de Trabajadores Independientes de Comercio (Fetico), Federación Estatal de Trabajadores de Comercio, Hostelería, Turismo y Juego de UGT och Federación de Comercio, Hostelería y Turismo de CC.OO. (nedan kallade FASGA m.fl.), fackföreningar som företräder arbetstagarna, å andra sidan, angående ett fall där fackföreningarna gemensamt ansökt om fastställande av rätten för vissa arbetstagare att ta ut sin årliga betalda semester, även om den sammanfaller med perioder av tillfällig arbetsoförmåga.

Tillämpliga bestämmelser

Unionslagstiftningen

- 3 I artikel 1 i direktiv 2003/88, med rubriken "Ändamål och räckvidd", anges följande:
  - "1. I detta direktiv föreskrivs minimikrav på säkerhet och hälsa vid förläggningen av arbetstiden.
  2. Detta direktiv är tillämpligt på
    - a) minimitider för ... årlig semester ...

..."
- 4 I artikel 7 i direktivet, med rubriken "Årlig semester", föreskrivs följande:
  - "1. Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som behövs för att se till att varje arbetstagare får en årlig betald semester om minst fyra veckor i enlighet med vad som föreskrivs genom nationell lagstiftning eller praxis angående rätten till och beviljandet av en sådan semester.
  2. Den årliga semestern får inte utbytas mot kontant ersättning, utom då anställningen avslutas."

- 5 I artikel 17 i direktiv 2003/88 föreskrivs att medlemsstaterna får göra avvikelser från vissa bestämmelser i direktivet. Avvikelse från artikel 7 i direktivet är inte tillåtna.

Den nationella lagstiftningen

- 6 Bestämmelser om bland annat årlig betald semester och arbetsförmåga finns i kungligt lagstiftningsdekret nr 1/1995 av den 24 mars 1995 om godkännande av den omarbetade lydelsen av lagen om arbetstagares ställning (Real Decreto Legislativo 1/1995, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley del Estatuto de los Trabajadores) (BOE nr 75 av den 29 mars 1995, s. 9654), i dess lydelse enligt lag 3/2007 av den 22 mars 2007 om jämlikhet mellan män och kvinnor (Ley orgánica 3/2007 para la igualdad efectiva de mujeres y hombres) (BOE nr 71, den 23 mars 2007, s. 12611) (nedan kallad lagen om arbetstagares ställning).

- 7 I artikel 38 i lagen om arbetstagares ställning föreskrivs följande:

”1. Perioden för årlig betald semester, vilken inte får utbytas mot kontant ersättning, är den period som fastställts i kollektivavtal eller individuellt avtal. Perioden får aldrig understiga trettio kalenderdagar.

2. Den period eller de perioder då semester får tas ut fastställs gemensamt av arbetsgivare och arbetstagare i enlighet med vad som i förekommande fall föreskrivs i kollektivavtal om årlig planering av semestrar.

Om parterna inte kan komma överens, ska den behöriga domstolen fastställa tidpunkten för semesteruttaget och dess beslut kan inte överklagas. Förfarandet ska vara summariskt och ges företräde framför andra förfaranden.

3. Ett semesterschema ska fastställas i varje företag. Arbetstagaren ska få kännedom om sin semesterperiod minst två månader innan dess början.

Om semesterperioden enligt företagets semesterschema som anges i föregående stycke sammanfaller med en period av tillfällig arbetsförmåga till följd av graviditet, förlossning eller amning, eller med en period då anställningsavtalet är suspenderat enligt artikel 48.4 i denna lag, har arbetstagaren rätt att ta ut sin semester under en annan period än under perioden av tillfällig arbetsförmåga eller den period som ledigheten har beviljats enligt den bestämmelsen, när anställningsavtalet inte längre är suspenderat, även efter utgången av det kalenderår som semestern hänför sig till.”

- 8 Artikel 37 i kollektivavtalet för varuhus 2009–2010 innehåller en bestämmelse liknande den som finns i sista punkten i artikel 38 i lagen om arbetstagares ställning.
- 9 Artikel 48.4 i lagen om arbetstagares ställning innehåller bestämmelser om de fall där anställningsavtalet är suspenderat till följd av barns födelse, moderns bortgång efter barns födelse, för tidig födsel, sjukhusvistelse för det nyfödda barnet, adoption eller vård.

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

- 10 FASGA m.fl. inledde, genom separata ansökningar som förenats, ett förfarande för medling i en kollektiv konflikt för att få fastställt att arbetstagare som omfattas av kollektivavtalet för varuhus 2009–2010 har rätt att ta ut sin årliga betalda semester, även om den sammanfaller med perioder av arbetsförmåga.
- 11 ANGED anser att arbetstagare som befinner sig i en situation med tillfällig arbetsförmåga före inledandet av den semesterperiod som ursprungligen fastställts, eller under denna period, inte har rätt att ta ut semestern efter det att den tillfälliga arbetsförmågan har upphört, såvida det inte rör sig om situationer som uttryckligen anges i nämnda kollektivavtal, det vill säga de fall som föreskrivs i artikel 48.4 i lagen om arbetstagares ställning.

- 12 De ansökningar som ingetts av FASGA m.fl. bifölls helt genom dom som meddelades av Audiencia Nacional den 23 november 2009.
- 13 ANGED överklagade då domen till Tribunal Supremo.
- 14 Tribunal Supremo har hänvisat till domstolens praxis, men har likväl ansett att det, eftersom överklagandet avser det fallet att arbetsförmågan uppstår efter det att perioden för årlig betald semester inletts, är nödvändigt att vilandeförklara målet och att ställa följande tolkningsfråga till domstolen:

”Utgör artikel 7.1 i ... direktiv 2003/88 ... hinder för en tolkning av den nationella lagstiftningen som innebär att det inte är tillåtet att avbryta semesterperioden för att senare ta ut hela, eller den återstående delen, av perioden, om den tillfälliga arbetsförmågan uppstår under den period då semestern tas ut?”

Prövning av tolkningsfrågan

- 15 Den nationella domstolen har ställt frågan för att få klarhet i huruvida artikel 7.1 i direktiv 2003/88 ska tolkas på så sätt att den utgör hinder för att tillämpa nationella bestämmelser, enligt vilka en arbetstagare, som befinner sig i en situation med arbetsförmåga som uppstått under perioden för årlig betald semester, inte har rätt att senare ta ut nämnda årliga semester, som sammanfaller med perioden av arbetsförmåga.
- 16 För det första erinrar domstolen om att enligt fast rättspraxis ska varje arbetstagares rätt till årlig betald semester betraktas som en princip av särskild betydelse i unionens sociala regelverk. Undantag från denna princip får därför inte göras, och de behöriga nationella myndigheternas genomförande av denna princip får endast ske inom de gränser som uttryckligen uppställs i rådets direktiv 93/104/EG av den 23 november 1993 om arbetstidens förläggning i vissa avseenden (EGT L 307, s. 18), kodifierat genom direktiv 2003/88 (dom av den 22 november 2011 i mål C-214/10, KHS, REU 2011, s. I-11757, punkt 23 och där angiven rättspraxis).
- 17 För det andra har rätten till årlig betald semester inte enbart en särskild betydelse såsom utgörande en princip i unionens sociala regelverk. Den slås dessutom uttryckligen fast i artikel 31.2 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, som enligt artikel 6.1 FEU har samma rättsliga värde som fördragen (domen i det ovannämnda målet KHS, punkt 37, och av den 3 maj 2012 i mål C-337/10, Neidel, punkt 40).
- 18 För det tredje kan rätten till årlig betald semester inte tolkas restriktivt (se dom av den 22 april 2010 i mål C-486/08, Zentralbetriebsrat der Landeskrankenhäuser Tirols, REU 2010, s. I-3527, punkt 29).
- 19 Vidare är syftet med den årliga betalda semestern att arbetstagaren ska kunna vila sig och åtnjuta en period av avslappning och fritid. Detta syfte är i så måtto annorlunda än syftet med rätten till sjukledighet. En arbetstagare beviljas sjukledighet för att vederbörande ska kunna tillfriskna från en sjukdom som leder till en arbetsförmåga (se dom av den 10 september 2009 i mål C-277/08, Vicente Pereda, REG 2009, s. I-8405, punkt 21).
- 20 Domstolen har tidigare således slagit fast att det, särskilt av syftet med rätten till årlig betald semester, följer att en arbetstagare som är sjukledig under en i förväg fastställd årlig semesterperiod har rätt att, på egen begäran och för att faktiskt kunna utnyttja sin årliga semester, ta ut semestern under en annan period än den som sammanfaller med sjukledigheten (se domen i det ovannämnda målet Vicente Pereda, punkt 22).
- 21 Det framgår av ovannämnda rättspraxis, som rör en arbetstagare som befinner sig i en situation med arbetsförmåga före inledandet av en period för årlig betald semester, att det saknar betydelse vid vilken tidpunkt arbetsförmågan uppstod. Arbetstagaren har följaktligen rätt att senare ta ut sin årliga betalda semester, som sammanfaller med en sjukledighet, oavsett när arbetsförmågan uppstod.

- 22 Det skulle nämligen vara godtyckligt och strida mot syftet med rätten till årlig betald semester, som har angetts i punkt 19 i denna dom, att bevilja arbetstagaren denna rätt endast på villkor att vederbörande redan befann sig i en situation med arbetsförmåga när perioden för årlig betald semester inleddes.
- 23 I detta sammanhang har domstolen tidigare slagit fast att den nya årliga semesterperioden, som motsvarar den tid som den ursprungligen fastställda semesterperioden och sjukledigheten överlappar varandra, som arbetstagaren har rätt att ta ut efter det att vederbörande tillfrisknat, kan förläggas utanför den aktuella beräkningsperioden för den årliga semestern (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet Vicente Pereda, punkt 23 och domslutet).
- 24 Av det anförda följer att den fråga som har ställts ska besvaras enligt följande. Artikel 7.1 i direktiv 2003/88 ska tolkas på så sätt att den utgör hinder för att tillämpa nationella bestämmelser, enligt vilka en arbetstagare, som befinner sig i en situation med arbetsförmåga som uppstått under perioden för årlig betald semester, inte har rätt att senare ta ut nämnda årliga semester, som sammanfaller med perioden av arbetsförmåga.

Rättegångskostnader

- 25 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (femte avdelningen) följande:

Artikel 7.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/88/EG av den 4 november 2003 om arbetstidens förläggning i vissa avseenden ska tolkas på så sätt att den utgör hinder för att tillämpa nationella bestämmelser, enligt vilka en arbetstagare, som befinner sig i en situation med arbetsförmåga som uppstått under perioden för årlig betald semester, inte har rätt att senare ta ut nämnda årliga semester, som sammanfaller med perioden av arbetsförmåga.

Underskrifter